

2. Митина Л.М. Психология труда и профессионального развития учителя: Учеб. Пособие.- М.: Академия, 2004. – 320 с.
3. Буряк В.К. Педагогічна культура: теоретико – методологічний аспект.- К.: Деміург.-2005 .- 232 с.

К.Г.Вишневська

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ДІЛОВИХ ІГОР НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

В статтє рассмотрєно введєрєє деловых игр на заняттях иностранного языка в высших учебных заведениях.

The article investigates the problems communication culture able to business-playing the development of students' creative abilities while learning a foreign language.

Постановка проблеми. В сучасних умовах все більш гостро відчувається потреба в людях, які володіють культурою мовного спілкування та здатних вільно звертатися на іноземній мові. Інтернаціоналізація відносин в діловому світі підвищує вимоги до якості навчання іноземній мові в умовах загальноосвітньої школи і визначає необхідність пошуку шляхів удосконалення рівня іншомовної комунікативної культури випускників сучасних вищих закладів.

Мета статі визначити вплив та впровадити в практику вищої школи ділових ігор, як засобу розвитку комунікативної культури студентів.

Отримані результати. В основу дослідницької роботи ми поклали результати експерименту, що констатує. Побудова дослідно-експериментальної роботи базується на демократичному стилі спілкування, позитивному емоційному настрою, введення студентів у комунікативне середовище. Ми хотіли показати ділові ігри на заняттях з англійської мови, і як вони впливають на розвиток комунікативної культури студентів. В експерименті, що констатує, було встановлено, що низький рівень комунікативної культури порозумівається тим,

що засвоєння навчального матеріалу носить репродуктивний характер. На заняттях спостерігається нудьга і пасивність.

Для зняття цієї негативної сторони ми у свою дослідно-експериментальну програму ввели ігрове навчання. Реалізація нашої програми сприяла подолання авторитарного стилю спілкування, перетворення відносин у системі “викладач – студент”. Заняття будувалися на педагогічній взаємодії, співробітництві вчителя й студента. Результати констатуючого експерименту вказують на те, що необхідно проводити цілеспрямовану роботу по формуванню комунікативної культури студентів. В основу розробки програми формуючого експерименту лягли визначені нами педагогічні умови. Мета формуючого експерименту: враховуючи визначені умови формування комунікативної культури студентів засобами ділових ігор, розробити експериментальну програму по підвищенню рівня сформованості комунікативної культури студентів на уроках іноземної мови.

Дана ціль передбачає вирішення таких навчальних завдань:

- перевірити визначені педагогічні умови;
- розробити дослідно-експериментальну програму із застосуванням ділових ігор, які б сприяли підвищенню рівня комунікативної культури студентів;
- розробити кілька нестандартних занять, з використанням ігрових ситуацій на уроках іноземної мови для підвищення комунікативної культури студентів.

Наведемо фрагменти занять до теми “Нові знайомства”

Interview a public man or a prominent specialist following the information program given in the card.

Карточка №1. Ви питаєте видатного кінорежисера. Отримайте інформацію про те, які фільми він зняв, над чим працює зараз, у яких кінофестивалях брав участь, які плани на майбутнє, на якій студії працює, з якими акторами.

Guide words: film director, to shoot a film, actor (actress), film studio. International Film Festival, plans for the future

Карточка №2. Ви питаєте художника. Отримайте інформацію про жанр, у якому він працює, про виставки, у яких брав участь, про тематику його добутків, про творчі плани.

Guide words: painter, artist, portrait-painting, landscape, battle painting, exhibition.

Карточка №3. Ви питаєте космонавта. Отримайте інформацію про політ, у якому він брав участь, характері підготовки до нього, про основні цілі дослідження космічного простору, про успіхи сучасної космонавтики, про плани на майбутнє.

Guide words: cosmonaut, space flight, to put a spaceship into orbit to dock, space laboratory, the aims of investigation.

Карточка №4. Ви питаєте народного депутата міської ради. Отримайте інформацію про реалізацію генерального плану будівництва міста (селища), про житлове і культурне будівництво, про побутове обслуговування, про міський транспорт, торгівлю.

Guide words: Scheme of bulding, stores, housing programmer, personal service establishments, public transport.

Карточка №5. Ви питаєте спортсмена-рекордсмена. Отримайте інформацію про вид спорту, у якому він досяг відмінних результатів, про “методику тренувань”, про змагання в яких брав участь, про особисті плани, про особисте життя.

Guide words: sportsman, coach, to train, championship, to set up a record, to beat (to break) a record.

Карточка №6. Ви питаєте вчителя англійської мови, який повернувся з поїздки по Британії. Отримайте інформацію про маршрут поїздки, побачених визначних пам'яток, зустрічах із простими англійцями, загальних враженнях про країну, про цікаві випадки, що виникали під час поїздки.

Guide words: a tour of Britain, interesting places, to see the sights, meeting with common people, general impression of the country, curios incident.

Фрагмент до теми заняття “The telephone”

1. Make up statements using these elementary situations.

Telephone

1. You ring up to your friend. An unknown voice answers, "Hello!" You say-

2. Someone on the phone says you have dialled the wrong number. You say -

3. Your telephone rings. You pick up the receiver. Someone addresses you and goes on speaking and you still don't know who that person is. You say -

4. The secretary of the person to whom you want to speak over the telephone says he (she) is out. You say.

Ігрові вправи для навчання іншомовному спілкуванню.

A) Ігрові вправи для мовленнєвої зарядки.

Візитні картки. Мета: активізація навичок та умінь спілкуватися під час знайомства.

Хід гри: кожний гравець отримує візитну картку, в якій зазначені відомості про нього (ім'я, прізвище, хобі і т. ін.). Після світської розмови учні обмінюються візитками, на картках можуть бути зображені якісь умовні знаки або предмети, які б виконували роль підказки й опори під час спілкування.

Групове інтерв'ю. Мета: активізація взаємодії "питання-відповідь" в певних, заданих умовах.

Хід гри: всі гравці запитують одного з учасників гри. Можна поставити умову, щоб гравець уникав правдивих відповідей. Потім йде обговорення інтерв'ю.

Опитування думок. Мета: практика взаємодії "питання-відповідь" й активізація розумової та мовленнєвої діяльності в заданих умовах.

Хід гри: гравці діляться на групи. Кожна група готує свою анкету відповідно до заданої теми. Потім групи виділяють по одному представнику, який проводить опитування в іншій групі.

Рівняючи результати констатуючого і формуючого експерименту, ми переконалися в тім, що запропонована нами програма занять, на яких використовувались ділові ігри, створюють необхідні умови, що підвищують якість знань студентів.

Усе це підтвердили проведені нами контрольні роботи, повторне анкетування.

У процесі формуючого експерименту ми провели контрольне анкетування з метою визначення рівня сформованості поняття “комунікативна культура”.

Студентам було запропоновано дати відповіді на запитання:

- 1) Чи часто у вас виникає бажання перебити вашого співрозмовника, не дослухавши його до кінця?
- 2) Чи відчуваєте ви систематичну потребу у спілкуванні?
- 3) Бажаєте ви вдосконалити свої комунікативні уміння?
- 4) Чи здатні ви уподібнювати себе своєму співрозмовнику?
- 5) Чи потрібна вам комунікація?
- 6) Чи проявляєте ви ініціативність в процесі спілкування?

Анкетування дало такі результати

27% студентів уважно слухають і ніколи не перебивають співрозмовника, вони відчувають потребу у спілкуванні і прагнуть вдосконалити свої комунікативну культуру. В процесі спілкування вони ставлять себе на місце співрозмовника, намагаючись уподібнитись йому, проявити ініціативу, досягти певної мети, наприклад передати чи одержати нову інформацію, чи удосконалювати свої комунікативні здібності.

35% студентів не завжди уважно слухають співрозмовника і часто перебивають його, вони час від часу відчувають потребу в спілкуванні і прагнення вдосконалити свої комунікативну культуру. В процесі спілкування вони інколи ставлять себе на місце співрозмовника, намагаючись уподібнитись йому, проявляють ініціативність. Процес спілкування ці студенти здійснюють з метою передачі і одержання інформації.

30% студентів часто неухважно слухають, по що говорить співрозмовник, а перебиваючи його, вони інколи відчувають потребу у спілкуванні і прагнення удосконалити свої комунікативні уміння. У процесі спілкування вони зрідка ставлять себе на місце співрозмовника, намагаючись уподібнитись йому, проявити ініціативу. Спілкування ці студенти здійснюють для одержання інформації, зрідка

відчуваючи інтерес до мовленнєвої ситуації, а супроводжують їх такі почуття як задоволення, зрідка - радість.

8% студентів ніколи уважно не слухають співрозмовника, перебуваючи його, вони дуже рідко відчують потребу у спілкуванні, прагнення удосконалювати свої комунікативну культуру. У процесі спілкування ці студенти ніколи не ставлять себе на його місце, не проявляють ініціативність. Спілкування вони здійснюють відчуваючи при цьому байдужість, розчарування, незадоволення, відсутність інтересі до ситуації мовлення.

Висновки. Результати дослідно-експериментальної роботи з використання ділових ігор говорять про позитивний характер нашої роботи, про правильність формуючого експерименту. У цілому вимальовується картина позитивного відношення до предмета та розвитку комунікативної культури студентів.

Використання ділових ігор на заняттях англійської мови сприяло підвищенню пізнавальної активності студентів, пізнавального інтересу студентів, а також підвищенню позитивного відношення до вивчення англійської мови, розвиткові комунікативної культури та здібностей.

Література

1. Абдулина О.А. *Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования.* - М.: Просвещение, 1990.- 141с.
2. Амонашвили Ш.А. *Гуманно-личностный подход к детям.* - М.: Издательство института практической психологии, 1998.- 554с.

Ю.О.Саунова

ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ, РІВНІВ ТА ПОКАЗНИКІВ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ

В статье рассматривается проблема критериев, уровней и показателей экологического сознания будущих учителей биологии.